

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ของผู้ชมที่มีต่อรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ทางสถานีโทรทัศน์ทีวี่ไทย ” โดยผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยในรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทำให้ทราบคำตอบของวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาทั้ง 2 หัวข้อดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาถึงความพึงพอใจของผู้ชมแต่ละระดับที่มีต่อรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ทางสถานีโทรทัศน์ทีวี่ไทย
2. เพื่อศึกษาถึงการใช้ประโยชน์จากรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทยของผู้ชมแต่ละระดับที่มีต่อรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ทางสถานีโทรทัศน์ทีวี่ไทย

โดยผู้ศึกษาจะนำเสนอออกมาในลักษณะของการบรรยาย (Descriptive) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยได้แจกแจงข้อมูลออกมาในรูปแบบตารางและการอธิบายผลเพื่อทำความเข้าใจซึ่งมีรายละเอียดของตาราง ดังต่อไปนี้

- ความพึงพอใจของผู้ชมแต่ละระดับที่มีต่อรายการพินิจนคร รายการวิกสยาม และรายการรัตนาคารบ้านทุ่ง
- ความไม่พึงพอใจของผู้ชมแต่ละระดับที่มีต่อรายการพินิจนคร รายการวิกสยาม และรายการรัตนาคารบ้านทุ่ง
- การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ชมแต่ละระดับที่มีต่อรายการพินิจนคร รายการวิกสยาม และรายการรัตนาคารบ้านทุ่ง
- การใช้ประโยชน์ของผู้ชมแต่ละระดับที่มีต่อรายการพินิจนคร รายการวิกสยาม และรายการรัตนาคารบ้านทุ่ง
- การเปรียบเทียบการใช้ประโยชน์ของผู้ชมแต่ละระดับที่มีต่อรายการพินิจนคร รายการวิกสยาม และรายการรัตนาคารบ้านทุ่ง

ตารางที่ 4.1

ตารางแสดงความพึงพอใจของผู้ชมระดับสูงที่มีต่อรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย
ทางสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย จากการสัมภาษณ์แบบ (Focus Group)

รายการ	ประเด็น	เหตุผล
พินิจนคร	1.เนื้อหา 2.รูปแบบรายการ 3.พิธีกร 4.อื่นๆ	- นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ของสถานที่ต่างๆ - นำเทคโนโลยีแอนิเมชันมาประกอบ ในการเล่าเรื่อง - มีบุคคลิกที่น่าเชื่อถืออีกทั้งยังช่วยให้ รายการสนุกและน่าติดตาม - มีความเหมาะสมของเวลาในการ ออกอากาศ
วิกสยาม	1.เนื้อหา 2.รูปแบบรายการ 3.พิธีกร	- - - เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงและน่าเชื่อถือ
ภัตตาคารบ้านทุ่ง	1.เนื้อหา 2.รูปแบบรายการ 3.พิธีกร	- - -

จากตารางแสดงความพึงพอใจของผู้ชมระดับสูงที่มีต่อรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ทางสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย จะเห็นได้ว่าผู้ชมระดับสูงมีความพึงพอใจรายการพินิจนครทั้งด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบของรายการ ด้านพิธีกร และด้านอื่นๆ รู้สึกเฉยๆ เมื่อชมรายการวิถีสยาม และไม่พึงพอใจรายการกตัตการบ้านทุ่ง โดยมีรายละเอียดของแต่ละด้านและแต่ละรายการดังต่อไปนี้

ด้านเนื้อหาของรายการพินิจนครที่ประกอบไปด้วยการเล่าเรื่อง รวบรวมประวัติศาสตร์ บ้านเรือน ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม ที่หลากหลาย จากอดีตจนถึงปัจจุบัน จากคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งกล่าวว่า “ชอบการเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ เช่นตอนที่เล่าเกี่ยวกับคลองบางหลวงที่จังหวัดนครปฐม ทำให้เราได้รู้จักคำว่า เลื้อยผืนหมอนใบ ที่ผู้ใหญ่เคยเล่าให้ฟังเกี่ยวกับคนจีนเวลาที่เขาอพยพมาจากเมืองจีนหมายถึงอะไรและทำให้เรารู้ว่าเมืองที่คนจีนส่วนใหญ่นั่งหลักปักฐานเป็นที่แรกๆ ก่อนจะขยายไปตามส่วนต่างๆ ของประเทศก็คือที่นี่ที่เรียกว่า แม่น้ำท่าจีน ทำให้เราได้รู้ถึงประวัติและที่มาที่ไปที่เราไม่เคยรู้ของเรื่องต่างๆ และก็คิดว่ามันเป็นข้อมูลที่มีสาระและเป็นประโยชน์มาก” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับสูงเป็นกลุ่มที่ต้องการแสวงหาความรู้จากรายการต่างๆ รอบตัวรวมทั้งต้องการความรู้และรายละเอียดของรายการที่ชมเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องราวที่ตนไม่ เคยทราบมาก่อนและทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับสูงมีความพึงพอใจกับเนื้อหาและสาระของรายการที่ประกอบไปด้วยความรู้และสาระที่มีอยู่มากของรายการ และทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับสูงเป็นกลุ่มที่มีความรู้และมีการศึกษาในระดับสูงเพราะสามารถตีความและทำความเข้าใจกับเนื้อหาสาระของรายการได้

ในขณะเดียวกัน ผู้ชมระดับสูงจำนวน 5 ใน 6 รู้สึกเฉยๆ ทางด้านเนื้อหา ของรายการวิถีสยาม โดยให้เหตุผลว่าเป็นรายการที่ให้สาระแต่ไม่อยู่ในความสนใจของตนเองจากคำกล่าวของผู้ชมคนหนึ่ง กล่าวว่า “มันก็เป็นรายการที่ดี บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับอดีต แต่ ผมกลับรู้สึกว่าการเล่าเรื่องราวส่วนใหญ่ผมไม่ค่อยอยากรู้เช่น วิถีไล่ผีของคนในอดีต หรือวิธีการปลุกเสกเครื่องรางของขลัง คือจริงๆ เคยดูตอนที่เขาอธิบายถึงวิธีการไล่ผีกระสือคือ ต้องใช้ใบหนาดวางไว้รอบๆ บ้านใบมันจะเหนียวๆ จะได้เกาะเครื่องในผีกระสือได้ จริงๆ แล้วเรื่องราวแบบนี้มันก็น่าสนใจดีหากมันเป็นนิยายอ่านเล่นแต่ถ้าให้ผมคิดจริงจังและวิเคราะห์ว่าผีกระสือมีจริงหรือป่าว คำตอบคือไม่ เพราะผมเชื่อในหลักวิทยาศาสตร์ไม่ใช่ไสยศาสตร์ แต่ถ้าวันใดวันหนึ่งมีการพิสูจน์ได้ว่าผีกระสือมีจริง ผมก็จะเชื่อ” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับสูงเป็นกลุ่มที่ใช้เหตุผลและหลักวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ในการตัดสินเรื่องราวต่างๆ มากกว่าคำกล่าวอ้างที่ไม่สามารถพิสูจน์หาความจริงได้จากการพูดคุยกับกลุ่มผู้ชมระดับสูงสามารถรับรู้ได้ถึงความมีเหตุและผลในประเด็นต่างๆ ความ

เชื่อ ตำนาน และเรื่องเล่าจากอดีตไม่สามารถทำให้ ผู้ชมระดับสูงเชื่อถือได้หากขาดการพิสูจน์และหลักฐานที่เชื่อถือได้

ด้านรูปแบบของรายการพินิจนครจากคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์จากจำนวน 4 ใน 6 คน รู้สึกพึงพอใจจากคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่ง “ชอบที่มีการนำแอนิเมชันมาใช้ในการเล่าเรื่องทำให้เราเข้าใจเลยว่ารายการมีการลงทุนและตั้งใจทำจริงๆ อย่างตอนที่เขาเล่าเกี่ยวกับประวัติของอำเภอพิมายก็มีการนำแอนิเมชันมาประกอบการบรรยายซึ่งมันทำให้รายการดูน่าสนใจขึ้นมากและยังหาผู้เชี่ยวชาญหรือผู้รู้เกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ มาเป็นคนเล่าเรื่องของสถานที่นั้นๆ ทำให้ข้อมูลที่ได้จากรายการพินิจนครเชื่อถือได้จริงๆ ” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับสูงมีความสนใจและมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีเพราะมีการพูดถึงการใช้แอนิเมชันประกอบการเล่าเรื่องอีกทั้งยังคิดว่ารายการมีการลงทุน ซึ่งแท้จริงแล้วในการทำแอนิเมชันแต่ละครั้งนั้นต้องใช้งบประมาณในการทำสูง ดังนั้นความคิดดังกล่าวจึงเป็นความคิดที่ถูกต้องทั้งนี้ผู้ชมในระดับสูงต้องมีความรู้และความสนใจเดิมเป็นทุนอยู่แล้ว มิเช่นนั้นอาจชมรายการเพียงผ่านๆ โดยไม่ได้วิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องงบประมาณที่ใช้ในการผลิตรายการ และยังทำให้ทราบอีกว่าผู้ชมระดับสูงต้องการข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้เช่น จากตัวบุคคลที่เชี่ยวชาญหรือเป็นผู้รู้ในเรื่องนั้นๆ เพราะเหตุผลสำคัญที่ทำให้ผู้ชมระดับสูงติดตามชมรายการพินิจนครเพราะเชื่อว่าเนื้อหาและสาระของรายการได้ผ่านการตรวจสอบและถ่ายทอดเรื่องราวจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านนั้นๆ จริงๆ

ด้านพิธีกรรายการพินิจนคร เมื่อผู้ชมระดับสูงชมรายการพินิจนคร โดยมี นิธิ สมุทรโคจร เป็นผู้ดำเนินรายการผู้ชมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ จากคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งกล่าวว่า “หาพิธีกรได้เหมาะสมกับรายการมาก มีทั้งความน่าเชื่อถือ และยังเล่าเรื่องราวของรายการได้สนุกมาก แต่งตัวได้ภูมิฐานดูดีเหมาะกับรายการที่มีเนื้อหาแบบนี้ ชอบที่เขาพูดเป็นภาษาร้อยกรองฟังแล้วมันเพราะ รู้สึกเย็นใจดี แปลว่าเขาต้องทำการบ้านมาอย่างดีมากถึงได้พูดได้อย่างคล่องแคล่ว คิดว่าไม่น่าจะเป็นการทำงานที่ง่ายเลยในการอัดเทปรายการแต่ละครั้ง เพราะถ้าพิธีกรไม่มีความสามารถจริงๆ คงต้องถ่ายกันนานมากๆ ในแต่ละเทป ตรงส่วนนี้ขอชื่นชม ” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับสูง มีความพึงพอใจในเรื่อง ความสามารถในการดำเนินรายการของพิธีกรที่โดยเฉพาะจากคำกล่าวตอนท้ายที่กล่าวว่า ขอชื่นชม จากการสังเกตสีหน้าและท่าทางตอนพูดถึงการทำงานของพิธีกรจะเห็นถึงความชื่นชอบที่มีให้กับพิธีกรและการยอมรับในเรื่องฝีมือการทำงาน อีกทั้งยังรวมถึงเรื่อง การแต่งกาย ของพิธีกรที่มีลักษณะสุภาพเรียบร้อยเพราะผู้ชมระดับสูงคิดว่าการแต่งกายในลักษณะดังกล่าวสามารถสะท้อนความเป็นตัวตนที่แท้จริงของตนเอง

ได้มากกว่าการแต่งกายในลักษณะที่เรียบง่ายเพราะ สามารถสะท้อนว่ารายการพินิจนคร มีการพิถีพิถัน และหากจะดึงดูดความสนใจของผู้ชมระดับสูง ได้ตัวพิธีกรต้องอยู่ในระดับเดียวกัน และจะต้องมีความน่าเชื่อถือ

ด้านพิธีกรรายการวิกสยามซึ่งผู้ดำเนินรายการประกอบด้วย ตรีดาว อภัยวงศ์ และเผ่าทอง ทองเจือ ผู้ชมระดับสูงส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ จากคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่ง กล่าวว่า “ ดีมากเลยนะที่นำอาจารย์ที่มีทั้งความรู้ มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมมาเป็นพิธีกร ทำให้รายการดูน่าเชื่อถือขึ้นเยอะเลยเพราะเราสามารถเชื่อถือได้ว่าข้อมูลที่ทางรายการนำเสนอ เป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้เพราะถ้าข้อมูลผิดพลาดอย่างน้อย พิธีกรต้องรู้เพราะเป็นผู้รู้ทางด้านวัฒนธรรมไทย และข้อดีอีกอย่างคือทำให้รายการมีความหลากหลายและน่าสนใจกว่ารายการอื่น เพราะนำคนที่ไม่ได้อยู่ในวงการบันเทิงมาทำหน้าที่พิธีกร มันน่าตื่นเต้น และน่าติดตามไปอีกแบบ” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับสูงให้ความสำคัญกับผู้ดำเนินรายการทั้งด้านหน้า ที่ทำงาน การเป็นที่ยอมรับในสังคมเพราะ หากเลือก บุคคลที่ไม่น่าเชื่อถือและไม่ เป็นที่ยอมรับของสังคมมาเป็นผู้ดำเนินรายการผู้ชมระดับสูงอาจคิดว่าตนมีความรู้ในเรื่องต่างๆ มากกว่าและอาจทำให้ไม่อยากติดตามชมรายการนั้นๆ การให้ความสำคัญกับ พิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการของผู้ชมระดับสูงอาจมีเหตุผลมาจากความต้องการให้บุคคลในระดับเดียวกันเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ ซึ่งไม่มีให้เห็นในรายการอื่น นอกเหนือจากเป็น ผู้ให้ข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับรายการซึ่งไม่ เพียงแค่เนื้อหาและรูปแบบของรายการเท่านั้นที่ผู้ชมระดับสูงพึงพอใจในแต่ยังรวมไปถึงสิ่งที่อยู่เบื้องหลังนี้ด้วย

ด้านอื่นๆ ของรายการพินิจนครที่ผู้ชมระดับสูง จากจำนวน 5 ใน 6 พึงพอใจเรื่องเวลาในการออกอากาศ คือ 21.00 จากคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งกล่าว ว่า “เวลาออกอากาศดีมากเพราะตรงกับละครพอดิ ดิฉัน เบื่อมากเพราะเปิดไปช่องไหนก็มีแต่ละคร จะหารายการดีๆ มีสาระดูไม่มีเลย ไม่รู้ว่าเป็นเพราะเหตุใดประเทศเราถึงได้ให้ความสำคัญกับ ละครมากกว่ารายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย เคยคิดว่าละครอาจจะลดความนิยมลงบ้างจากอดีตสมัยเป็นเด็กแต่ก็ไม่เลย คนไทยก็ยังให้ความสนใจกับละครอยู่ดีโดยเฉพาะละครเกาหลี อันนั้นก็เห็นว่าเราอีกคน บ้านเราก็กินดูสำหรับบ้านตาม ยิ่งเด็กนี้ต้องส่งเสริมให้ดูรายการพินิจนครเพราะจะได้ก่อให้เกิดความรักในประเทศไทย รักวัฒนธรรมไทยจะได้ไม่ต้องตามประเทศอื่น ” จากคำพูดดังกล่าวทำให้เราทราบว่าผู้ชมระดับสูงต้องการดูรายการที่มีเนื้อหาและสาระประโยชน์มากกว่าดูละครและยังเชื่ออีกว่าละครเป็นเรื่องไร้สาระและไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อันใดหากเปรียบเทียบกับรายการพินิจนคร อีก

ทั้งผู้ชมระดับสูงยังต้องกา รให้มีราย การประเภทส่งเสริม วัฒนธรรมไทยมากกว่านี้และยังมองถึงอนาคตว่ารายการส่งเสริมวัฒนธรรมสามารถทำให้เยาวชนเกิดความรักและภูมิใจในวัฒนธรรมไทยและยังสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชนไม่ให้รับวัฒนธรรมจากชาติอื่นๆ เหมือนที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้

ตารางที่ 4.2

ตารางแสดงความพึงพอใจของผู้ชมระดับกลางที่มีต่อรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย
ทางสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย จากการสัมภาษณ์แบบ (Focus Group)

รายการ	ประเด็น	เหตุผล
วิกสยาม	1.เนื้อหา 2.รูปแบบรายการ 3.พิธีกร	- เล่าเรื่องราวในอดีตได้สนุกทำให้ เข้าใจง่ายไม่น่าเบื่อ - มีความหลากหลายในการนำเสนอ เช่น ละคร ภาพวีดีโอเก่า - เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงและได้รับ การยอมรับจากสังคม
พินิจนคร	1.เนื้อหา 2.รูปแบบรายการ 3.พิธีกร	- - - เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงและมี ความสามารถ
ภัตตาคารบ้านทุ่ง		- - -

จากตารางแสดงความพึงพอใจของผู้ชมระดับกลางที่มีต่อรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ทางสถานีโทรทัศน์ ทีวีไทย จะเห็นได้ว่าผู้ชมระดับกลางมีความพึงพอใจรายการviksyamทั้งด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบของรายการ ด้านพิธีกร และด้านอื่นๆ รู้สึกเฉยๆ เมื่อชมรายการพินิจนครซึ่งเป็นรายการที่เป็นตัวแทน ของผู้ชมระดับสูง และไม่พึงพอใจรายการ ภัตตาคาร บ้านทุ่ง ซึ่งเป็นรายการที่เป็นตัวแทนของผู้ชมระดับล่าง โดยมีรายละเอียดของแต่ละด้านและแต่ละรายการดังต่อไปนี้

ผู้ชมระดับกลางจำนวน 5 ใน 6 คน มีความพึงพอใจ ด้านเนื้อหาของรายการviksyam จากคำกล่าวของ ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งกล่าวว่า “ ชอบรายการviksyamตรงที่นำเรื่องราวในอดีตทั้งขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมต่างๆ นำมาเล่าได้อย่างสนุกสนานและทำให้เราได้รู้ถึงประวัติและที่มาของสิ่งของ หรือสถานที่ต่างๆ เช่น ในสมัยรัชกาลที่ ๔ ใครถูกจับได้ว่าเป็นขโมยทางการเขาจะตัดมือทิ้งเลย ทำให้ในสมัยนั้นมีขโมยน้อยมาก มันก็เป็นรายการเกี่ยวกับการเล่าอดีตแต่มันไม่น่าเบื่อเหมือนรายการพินิจนคร คือจริงๆ ก็ไม่ใช่ไม่ชอบนะพินิจนครนะ แต่มันเนื้อหาสาระเยอะไปดูแล้วจะหลับเลย แต่รายการviksyamถ่ายทอดออกมาได้สนุกมากเนื้อหาที่น่าสนใจก็ดูแล้วไม่เคยหลับเลย ” พร้อมกับ มีผู้กล่าวเสริมว่า “ คือชีวิตก็ทำงานใช้สมองหนักอยู่แล้วกลับมาบ้านก็อยากดูอะไรที่มันคลายเครียดบ้างหรืออะไรที่ไม่ต้องใช้สมองจนเกินไป แต่ซึ่งร้อยชิงล้านก็ไม่เอานะ ไร่สาระเกินไปหน่อย ขอมีสาระบ้างแต่ไม่ต้องเยอะ ” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ ชมระดับกลางเป็นกลุ่มของคนทำงาน ที่ต้องรับผิดชอบภาระและหน้าที่ให้ปฏิบัติในแต่ละวันอีกทั้งต้องใช้มันสมองและร่างกายในการคิดและการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจแตกต่างจากกลุ่มของผู้ชมระดับสูงที่อยู่ในระดับสั่งการ ทำให้เกิดความเหนื่อยล้าทั้งกายและสมองดังนั้นการเลือกชมรายการviksyamของผู้ชมระดับกลางจึงต้องประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่าง เช่น ต้องมีเนื้อหาสาระแต่ต้องไม่เครียดและไม่มีรายละเอียดเยอะเกินไปเพราะ ต้องการชมรายการเพื่อผ่อนคลายจะได้เห็นได้จากเมื่อผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงกับรายการพินิจนครทำให้ทราบว่าเป็นรายการที่หนักด้านเนื้อหาสาระและมีรายละเอียดของรายการเยอะเกินไปหรืออาจหมายถึงเป็นรายการที่น่าเบื่อจากคำกล่าวที่ว่า”ดูแล้วหลับ” แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่พึงพอใจรายการประเภทเกมส์โชว์ที่มีความสนุกสนานในเนื้อหาของรายการแต่ไม่มีสาระ

ผู้ชมระดับกลางส่วนใหญ่รู้สึกพึงพอใจเพราะรายการมีความหลากหลายในการนำเสนอ เช่น เสนอภาพวิถีโอเก่า หนังสือพิมพ์เก่า และการถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของละครย้อนยุคทำ

ให้สนุกและง่ายต่อการรับชมจากคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์ คนหนึ่งกล่าวว่า “ชอบรายการวิกิสยามมากโดยเฉพาะเวลานำภาพเก่าๆ หรือหนังสือพิมพ์เก่าๆ ตั้งแต่นั่งหนังสือพิมพ์ฉบับแรกของประเทศผมยังจำได้เลยนะว่าชื่อ สยามรัฐ และอีกอย่างชอบละครเช่น ตอนประวัติกีฬาฟุตบอล ทำไมเราถึงเรียกทับศัพท์และก็มีมันมีความเป็นมาอย่างไร คนไทยเริ่มเล่นฟุตบอลตั้งแต่เมื่อไหร่ คือมันได้ทั้งความรู้ความสนุกไม่น่าเบื่อ แถมไปคุยกับสาวๆ ได้อีก” จากคำพูดดังกล่าว ทำให้ทราบว่า ผู้ชมระดับกลางต้องการหาความรู้เพื่อเป็นข้อมูลและข่าวสารในการนำไปเล่าหรือบอกต่อกับผู้อื่น เพื่อให้ตนเองเป็นบุคคลที่มีความรู้รอบตัวในสายตาผู้อื่น อีกทั้งยังสร้างโอกาสในการเข้าสังคมและการทำความรู้จักกับบุคคลอื่นๆ โดยการนำเรื่องราวที่ได้ชมจากทางรายการวิกิสยามไปบอกต่อเพื่อสร้างหัวข้อในการสนทนา จากการสนทนาทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับกลางส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อ รายการวิกิสยามในด้านเนื้อหาของรายการเพราะมีความน่าสนใจรูปแบบรายการที่น่าหาค่าหลายส่วนมาประกอบกันทำให้เกิดความสนุกและน่าติดตามทำให้เข้าใจง่าย รวมถึงพิธีกรที่เป็นผู้ดำเนินรายการ ซึ่งเป็นเรื่องราวในอดีตรุ่น ปู่ ย่า ตา ยาย ที่อาจหลงลืมไป โดยการนำมาเล่าให้คนรุ่นใหม่ได้รับรู้ และเข้าใจถึงแก่นแท้ของวิถีชีวิตของคนไทยในอดีต ด้วยการนำเรื่องราวต่างๆ มาผูกเป็นละคร ผสมผสานกันได้อย่างลงตัว ทั้งข้อมูล ตัวละคร อุปกรณ์ประกอบฉาก สถานที่ รวมถึงการนำผู้รู้ด้านวัฒนธรรมไทยทั้ง เฒ่าทอง ทองเจือ และ ตริดาว อภัยวงศ์ มาเป็นบุคคลเล่าเรื่องราวต่างๆ ทำให้เปลี่ยนจากรูปแบบรายการที่น่าเบื่อหน่ายซึ่งประกอบไปด้วยวัฒนธรรมในแต่ละยุคสมัย ขนบธรรมเนียมและประเพณี ทำให้เกิดความสนุกสนาน และน่าติดตาม อีกทั้งยังทำให้เรื่องราวแต่ละเรื่องมีเสน่ห์และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ผู้ชมระดับกลางส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อพิธีกรรายการวิกิสยามเพราะเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับจากคนในสังคมซึ่งทั้งบทบาทของการเป็นอาจารย์ นักวิชาการและผู้รู้ทางด้านวัฒนธรรมไทยทำให้ผู้ชมระดับกลางเกิดความเชื่อถือ จากคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่ง กล่าวว่า “ผมรักครูดาวครับ จะต้องบอกก่อนว่าผมเป็นศิษย์ครูดาวจากจุฬาครับ แต่ก็ไม่ได้ชอบเพราะรู้จักนะครับแต่ชอบเพราะความสามารถในการเล่าเรื่องราวต่างๆ ส่วนอาจารย์เฒ่าทอง ผมก็ชอบที่เขาเป็นผู้รู้จริงและก็ได้สมบทบาทมาก เพราะปรกติผลจะให้เห็นทั้งสองท่านในบทบาทความเป็นครู แต่รายการวิกิสยามทำให้ได้เห็นความสามารถอีกด้านของทั้งสองท่านซึ่งถือว่าทำได้ดีมาก ” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับกลางต้องการข้อมูลที่น่าเชื่อถือจากบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากสังคมเพื่อนำมาเชื่อและข่าวสารที่ตนเองได้รับเป็นเรื่องจริงเชื่อถือได้และสามารถนำไปบอกต่อกับบุคคลอื่นได้ อีกทั้งผู้ที่ทำหน้าที่พิธีกรยังมีความสามารถและ

ดำเนินรายการได้อย่างสนุกสนานทำให้ผู้ชมระดับกลางเกิดความรู้สึกชื่นชมในความสามารถ
ตารางที่ 4.3

ตารางแสดงความพึงพอใจของผู้ชมระดับล่างที่มีต่อรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย
ทางสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย จากการสัมภาษณ์แบบ (Focus Group)

รายการ	ประเด็น	เหตุผล
ภัตตาคารบ้านทุ่ง	1.เนื้อหา 2.รูปแบบรายการ 3.พิธีกร	- มีเรื่องราวการทำมาหากินเยาะ - มีหลายช่วงที่น่าสนใจเช่น สอนเก็บ ผลผลิต สอนทำอาหาร - แต่งตัวสบายๆเหมือนเป็นพวก เดียวกัน
วิกสยาม	1.เนื้อหา 2.รูปแบบรายการ 3.พิธีกร	- - ชอบละครแต่ไม่ชอบตอนเล่าเรื่อง ต่างๆ - แต่งตัวสวยดี
พินิจนคร	1.เนื้อหา 2.รูปแบบรายการ 3.พิธีกร	- - -

จากตารางแสดงความพึงพอใจของผู้ชมระดับล่างที่มีต่อรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ทางสถานีโทรทัศน์ ทีวีไทย จะเห็นได้ว่าผู้ชมระดับล่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อรายการ ภัตตาคารบ้านทุ่ง ทั้งด้านเนื้อหาของรายการ ด้านรูปแบบของรายการ ด้านพิธีกรโดยให้เหตุผลว่า ดำเนินรายการได้เป็นธรรมชาติ ตลก สนุกสนาน แต่งตัวเรียบร้อย รู้สึกเฉยๆ เมื่อชมรายการวิกสยาม รู้สึกไม่ พึงพอใจเมื่อชมรายการพินิจนคร โดยมีรายละเอียดของแต่ละด้านและแต่ละรายการ ดังต่อไปนี้

ด้านเนื้อหาของรายการผู้ชมระดับล่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจรายการภัตตาคารบ้านทุ่ง โดยให้เหตุผลว่า รายการมีส่วนช่วยส่งเสริมความเป็นไทย สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้าน ปลุกฝังการเห็นคุณค่าของธรรมชาติ เป็นรายการอาหารที่สร้างสรรค์ ขณะเดียวกันก็ปลุกฝังจิตสำนึกรักบ้านเกิดจากคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่ง กล่าวว่า “ชอบ รายการภัตตาคารบ้านทุ่ง เพราะคิดว่าเป็นรายการที่ มีเนื้อหาสาระแบบชนบทดีดูแล้วคิดถึงบ้าน รายการมีความเป็นกันเอง สบายๆ ชอบตอนที่พาไปเก็บผักอึ้นนมากสนุกและทำให้อยากเก็บผัก อึ้นนแบบเขาบ้างจะได้รวยๆ หรือตอนที่เขาเลี้ยงบัวขายนั้นก็รวยได้ดี จะได้รวยๆ กับเขาเสียที” จาก คำพูดดังกล่าว ทำให้เราทราบว่าผู้ชมระดับล่าง ส่วนใหญ่มีฐานะค่อนข้างยากจนเพราะสังเกตได้ จากการเน้นประโยคที่ว่ารวยบ่อยครั้ง และยังรู้สึกว่าตนเองต่ำกว่าผู้อื่นจากประโยคที่กล่าวว่าจะได้ รวยๆ เหมือนคนอื่นเขาเสียที บวกกับการเป็นคนต่างจังหวัดที่เข้ามาขายแรงงานหรือทำงานรับจ้าง ในกรุงเทพมหานคร เมื่อชมรายการภัต ตาคารบ้านทุ่งที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการสรรหาวัตถุดิบ การทำอาหารจากชนบทหรือการทำเกษตร ทำให้เกิดความรู้สึกคิดถึงและอยากกลับไปใช้ชีวิต ที่บ้านเกิดของตนเพราะสังเกตได้จากสีหน้าและแววตาของผู้ให้สัมภาษณ์ตอนพูดถึงความเป็นอยู่ ของตนเองทำให้ทราบว่ามีความลำบากทั้งปัญ หารายได้ และการดำเนินชีวิต ดังนั้น เนื้อหาของ รายการภัตตาคารบ้านทุ่งที่ได้นำเรื่องราวเกี่ยวกับเกษตรกรในชนบทที่ประสบความสำเร็จจากการ ทำการเกษตรทำให้ผู้ชมระดับล่างเกิดความหวัง ขึ้นมาในชีวิตและเปรียบเทียบกับหากตนเอง กลับไปใช้ชีวิตในถิ่นกำเนิดก็นำความรู้ที่ได้จากรายการมาใช้ให้เกิดประโยชน์

ด้านรูปแบบของรายการภัต ตาคารบ้านทุ่ง ผู้ชมระดับล่าง ส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจ รูปแบบของรายการเพราะมีหลายช่วงที่น่าสนใจเช่น วิธีการสอนการเก็บผลผลิตจากธรรมชาติและ นำมาปรุงเป็นอาหารและวิธีการเพื่อผลผลิตทางการเกษตร ดังคำกล่าวของ ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่ง กล่าวว่า “ชอบที่รายการพาไปหลายๆ จังหวัดทำให้เห็นว่าแต่ละ ภาคก็มีพืชผัก ผลไม้ แล้วก็สัตว์ ที่

แตกต่างกันและก็ชอบที่เขาสอนวิธีปลูกผักให้ออกผลงามมีลูกดก และชอบอีกอย่างคือเขายังสอนวิธีทำอาหารจากผัก ผลไม้แล้วก็ของป่าแบบนั้นด้วย ชอบทุกช่วงทุกตอนเลยไม่เคยพลาดเพื่อจะได้ทำตามอย่างเขาจะได้เอาไปปลูกที่บ้านนอก” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับล่างชมรายการรัตตาคารบ้านทุ่งไม่ใช่เพียงแค่ความสนุกสนานเพลิดเพลินหากแต่ยังต้องการความรู้จากรายการเพื่อนำไปพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองให้ดีขึ้น หากมีโอกาสก็อยากจะกลับไปใช้ชีวิตที่จังหวัดบ้านเกิดด้วยความรู้ที่ได้รับจากรายการ และด้วยรูปแบบของรายการที่ไม่ซับซ้อนทำให้ง่ายต่อความเข้าใจ

ด้านพิธีกรผู้ชมระดับล่างส่วนใหญ่รู้สึกพอใจกับพิธีกรรายการรัตตาคารบ้านทุ่งเพราะการแต่งกายในชุดกางเกงเล รองเท้าแตะ หมวกขานาซี ングดูแล้วทำให้ รู้สึกทะมัดทะแมนและ คิดว่าพิธีกรสามารถเผชิญได้กับทุกสถานการณ์ด้วยการแต่งกายในลักษณะสบายๆ ทำให้ผู้ชมระดับล่างรู้สึกเหมือนเป็นพวกเดียวกัน จากคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งกล่าวว่า “ป่าชอบมากเลยพิธีกรคนนี้ เขาลุยมากเลยไม่หวั่นกลัวเลยนะ เพราะเขาไม่หล่ออยู่แล้วด้วย ให้ทำอะไรก็ทำดูตอนที่ให้ลงไปมหยอสี น้ำก็ดำแต่เขาก็ให้ลงไป แล้วก็ตอนที่ลงเรือไปเก็บรากบัวอีก ต้องดำน้ำตักลึกเขาก็ทำ มันเลยทำให้รายการสนุกไป ป่าชอบแบบนี้ ไม่ต้องสำอางค์มากนักหรอก ดูแล้วมันก็เหมือนกับพวกเราเลย ยิ่งดูรายการนี้ยิ่งทำให้คิดถึงลูกที่ต่างจังหวัดเพราะอายุไล่เลี่ยกับพิธีกรคนนี้เลยแต่ลูกป่าหล่อกว่านะ ” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับล่างพึงพอใจพิธีกรรายการรัตตาคารบ้านทุ่งเพราะมีส่วนคล้ายกับตนเองในเรื่องของการแต่งตัวซึ่งเป็นแบบเรียบง่าย ไม่พิธีพิถันในเรื่องผ้าเสื้อ ดัง นั้นเมื่อชมรายการและ เห็นพิธีกรทำให้นึกถึงตนเองและ คิดว่าตนเองมีเพื่อนร่วมชะตากรรมที่เป็นคนใช้แรงงานเหมือนตนเองสักคน ดูได้จากคำกล่าวที่ว่า “พิธีกรดูแล้วก็เหมือนๆ กับพวกเราเลย ” และทำให้ทราบอีกว่าเหตุผลที่ผู้ชมรายการระดับล่างพึงพอใจพิธีกรรายการรัตตาคารบ้านทุ่งเพราะมีบุคลิกคล้ายกับลูก หลานของตนเองที่อาศัยอยู่ในต่างจังหวัด เพราะเมื่อชมรายการก็จะนึกเทียบเคียงกับลูก หลาน ของตนเอง ทำให้เกิดความผูกพันและสามารถเชื่อมความรู้สึกระหว่างตนเองกับพิธีกรได้

ด้านพิธีกรรายการพินิจนครผู้ชมระดับกลางจำนวนครึ่งหนึ่ง รู้สึกพึงพอใจ เพราะพิธีกรเป็นศิลปินที่ตนเองชื่นชอบอยู่ก่อนแล้ว และมีบุคลิกดี จากคำกล่าวของ ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่ง กล่าวว่า “ชอบพิธีกรเขาหล่อดี เท่หัด้วย หน้าใสมากๆ เห็นแล้วอยากได้เป็นแฟนคนอะไรหล่อมากๆ แต่คนนี้ไม่เหมือนลูกพี่ต่างจังหวัดนะ เพราะหล่อเกินไปอย่างพี่ถ้ามียุทหน้าตาดีแบบนี้คนเขาคงไม่เชื่อต้องหน้าตาแบบพิธีกรรายการก๊ตดาคาร์บ้านทุ่งถึงจะเหมือนพี่ ” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่

ผู้ชมระดับล่างมีความพึงพอใจผู้ดำเนินรายการพินิจนครจากบุคลิกภายนอกเพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงความสามารถในการดำเนินรายการและปัจจัยทางด้านต่างๆ อาจเพราะสาเหตุที่ไม่ชอบเนื้อหาสาระรวมถึงรูปแบบของรายการพินิจนครเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ส่งผลให้ผู้ชมระดับล่างไม่สนใจในเนื้อหาของรายการแต่กลับให้ความสนใจกับตัวพิธีกรเพราะชื่นชอบผลงานทางด้านอื่นๆ มากกว่า

ด้านพิธีกรรายการวิกิสยามผู้ชมระดับล่างส่วนใหญ่รู้สึกเฉยๆ ในเรื่องการทำหน้าที่ ดำเนินรายการแต่ในขณะเดียวกันกลับรู้สึกพึงพอใจในเรื่องการแต่งกายของพิธีกรโดยให้เหตุผลว่าเป็นการแต่งกายในแบบย้อนยุคดูสวยงามและเรียบร้อยดี จากคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่ง กล่าวว่า “ชอบพิธีกรรายการนี้แต่งตัวสวยดีดูเรียบร้อย แล้วก็ทำให้นึกถึงคนในสมัยก่อนเพ ราะว่าเขาก็แต่งแบบนี้แหละ แล้วก็นึกถึงละครที่เราชอบดูที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับคนในสมัยนั้น เพราะเดี๋ยวนี้เขาเลิกแต่งกันแล้วแบบนี้ หาตัวไม่ได้” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับล่างยังคงให้ความสนใจกับบุคลิกภายนอกของพิธีกรมากกว่าความรู้ ความสามารถในการดำเนินรายการ ถึงแม้ว่าจะมีหน้าที่การงานหรือมีคุณสมบัติที่สังคมให้การยอมรับแต่เหตุผลต่างๆ เหล่านี้ไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมระดับล่างได้เนื่องจากไม่มีความรู้รอบตัวเกี่ยวกับบุคคลต่างๆ ของสังคม แต่ในขณะเดียวกันรูปร่างหน้าตา เสื้อผ้าและการแต่งกายกลับเป็นเหตุผลสำคัญในการเลือกชมรายการแต่ละรายการของผู้ชมระดับล่าง

ตารางที่ 4.4

ตารางแสดงความไม่พึงพอใจของผู้ชมระดับสูงที่มีต่อรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย
ทางสถานีโทรทัศน์ทีวี่ไทย จากการสัมภาษณ์แบบ (Focus Group)

รายการ	ประเด็น	เหตุผล
ภัตตาคารบ้านทุ่ง	1.เนื้อหา 2.รูปแบบรายการ 3.พิธีกร	- เป็นเรื่องราวของชาวบ้านเยอะ เกินไป ไม่น่าสนใจ ไม่มีอะไรแปลก ใหม่ - ไม่มีการลงทุนทำให้น่าเบื่อ - เป็นบุคคลที่ไม่มีชื่อเสียงและไม่มี จุดเด่น ไม่มีบุคคลิกที่ชวนให้ ติดตาม
วิกสยาม	1.เนื้อหา 2.รูปแบบรายการ 3.พิธีกร	- ให้ความรู้แต่ไม่อยู่ในความสนใจ - นำเสนอรูปแบบรายการออกมา คล้ายกับละคร -
พินิจนคร	1.เนื้อหา 2.รูปแบบรายการ 3.พิธีกร	- - -

จากตารางแสดงความไม่พึงพอใจของผู้ชมระดับสูงที่มีต่อรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ทางสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย จะเห็นได้ว่าเมื่อผู้ชมระดับสูงส่วนใหญ่ชมรายการ ภัตตาคารบ้านทุ่งทำให้เกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจด้านเนื้อหาของรายการ จากคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งกล่าวว่า “มันเป็นรายการของชาวนา ชาวสวน หรือเกษตรกรมากกว่า รายการนี้มีประโยชน์มากกับเกษตรกร เพราะจะนำเสนอเกี่ยวกับวิธีการปลูกพืชผลอย่างไรให้ได้มากขึ้น ผลใหญ่ขึ้นและก็นำเสนอเกี่ยวกับวิธีการปรุงอาหารจากผลผลิตพื้นบ้าน ซึ่งก็เหมาะกับคนในชนบทเพราะจะได้ลดค่าใช้จ่ายได้ด้วย แต่ในส่วนตัวคิดว่ารายการนี้ไม่เหมาะกับตนเองเพราะไม่สามารถนำเรื่องราวของรายการไปใช้ได้ แต่ก็อย่างที่บอก มันเหมาะกับเกษตรกรมากกว่า” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับสูงส่วนใหญ่คิดว่าเนื้อหาของรายการไม่เหมาะสมกับตนเอง เพราะเนื้อหาสาระส่วนใหญ่ของรายการเกี่ยวกับการเกษตรและวิธีการประกอบอาหารจากผลผลิตที่มีในท้องถิ่น ดังนั้นผู้ชมระดับสูงจึงคิดว่ารายการ ภัตตาคารบ้านทุ่งเหมาะสมกับชาวบ้าน ชาวสวนและเกษตรกร เพราะหน้าที่การงาน วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันทำให้ผู้ชมระดับสูงไม่จำเป็นต้องใช้ความรู้ที่มีในรายการมาใช้ในชีวิตหรือการประกอบอาชีพ

ผู้ชมระดับสูงส่วนใหญ่รู้สึกไม่พึงพอใจ ด้านรูปแบบของรายการ ภัตตาคารบ้านทุ่ง ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่ง กล่าวว่า “รูปแบบรายการมันเรียบง่ายมากเกินไปไม่มีการลงทุน แต่ก็เห็นถึงความตั้งใจในการนำเสนอเรื่องราวของเกษตรกรในแต่ละจังหวัด บางครั้งก็อีสาน บางครั้งก็ภาคใต้จริงๆ แล้วรายการก็ตั้งแต่แนะนำเสนอให้หลากหลาย แต่วามันไกลจากชีวิตของเราเกินไป แต่ถ้านำเสนอในรูปแบบแปลกๆ ไม่แน่ว่าจะน่าสนใจขึ้น ” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับสูงไม่มีความสนใจเกี่ยวกับเรื่องการเกษตรซึ่งเป็นจุดเด่นของรายการอีกทั้งยังรู้สึกว่าเรื่องราวห่างไกลจากตนเอง รูปแบบของรายการไม่มีความสลับซับซ้อน เข้าใจง่ายเกินไปไม่ต้องใช้ความคิดและวิเคราะห์สิ่งใดๆ จากรายการ ทำให้ผู้ชมระดับสูงเกิดความเบื่อหน่าย และรู้สึกว่ารายการไม่มีการลงทุนจึงไม่สามารถดึงดูดความสนใจจากผู้ชมระดับสูงได้

ด้านพิธีกรรายการ ภัตตาคารบ้านทุ่ง เมื่อผู้ชมระดับสูงชมรายการ ภัตตาคารบ้านทุ่งโดยมี จรงค์ศักดิ์ รองเดช เป็นผู้ดำเนินรายการ ผู้ชมส่วนใหญ่รู้สึกไม่พึงพอใจ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่กล่าวว่า “พิธีกรรายการนี้เขาแต่งตัวได้ดูดีมาก ๆ เมื่อดูรายการนี้เป็นครั้งแรกทำให้คิดว่ามัน ดูหล่อมากเกินไปหรือเปล่า แต่จะว่าไปก็เหมาะสมกับรายการนะจะให้มาใส่สูท ผูกไทด์ป็นต้นมา คงไม่ไหวหรอกนะ แต่ดูรายการเกี่ยวกับการเกษตร บางรายการเขาแต่งตัวดีกว่านี้เยอะเลยนะ อันนี้คิดว่าดูดูเกินไปหน่อย อย่าลืมว่าต้องออกกล้องคนเห็นกันทั่วประเทศ แต่งตัวดีกว่านี้นี่ ดึงก็ยัง

ดี” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับสูงคาดหวังการแต่งกายของพิธีกรให้อยู่ในระดับทางการมากกว่าที่เป็นอยู่แม้ว่ารายการนั้นจะเป็นรายการที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการเกษตรที่ต้องใช้การเข้าถึงของดำเนินรายการ เช่น การลงไปเก็บหอยในคลอง การปีนต้นไม้เพื่อเก็บผักอีหนู เป็นต้น ทำให้การแต่งตัวต้องเป็นไปตามสภาพเพื่อความสะดวกและคล่องแคล่วในการดำเนินรายการ แต่ผู้ชมระดับสูงกลับรู้สึกว่าการแต่งตัวสกปรกและรู้สึกไม่เหมาะสมเมื่อต้องทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินรายการ แต่หากวิเคราะห์จากเหตุผลและปัจจัยในหลายๆ ด้าน ทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับสูงไม่พึงพอใจรายการกตดาครบ้านทุ่งโดยรวมเป็นทุนเดิมอยู่แล้วทำให้ไม่พึงพอใจด้านพิธีกรตามไปด้วย และจากคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่กล่าวว่า “พิธีกรรายการนี้นอกจากจะลู่แล้วยังต้องลงมือทำอะไรๆ ที่ผู้กำกับบอกทุกอย่าง จริงๆ ก็สงสารเขาอะ เพราะเขาต้องลู่ ทั้งปีนต้นไม้ ฆม หอยในคลอง ก็อาจจะด้วยเหตุผลหลายอย่างทำให้เขาต้องออกมาประมาณนี้ แต่ก็เหมาะสมกับรายการแล้วละนะผมว่า” จากการสังเกตทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับสูงพึงพอใจพิธีกรที่มีความสุภาพ เรียบร้อย ภูมิฐาน มีหน้าที่การงานและเป็นที่รู้จักหรือยอมรับในสังคมมากกว่าบุคคลที่ไม่เป็นที่รู้จัก เพราะผู้ชมระดับสูงเป็นกลุ่มที่มีความรู้ มีการศึกษา และมีหน้าที่การงานที่มั่นคง ดังนั้นผู้ดำเนินรายการนอกเหนือจากความสนุกและความเก่งในการดำเนินรายการยังต้องมีภูมิหลังที่ดี และมีความน่าเชื่อถืออีกด้วย

ด้านรูปแบบของรายการวิทยุสยามเมื่อผู้ชมระดับสูงชมรายการวิทยุสยามทำให้เกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจ ในด้านรูปแบบของรายการ จากคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งกล่าวว่า “มันคือละคร มันเหมือนเรากำลังดูละครมากกว่าดูรายการสารคดีที่ให้ความบันเทิง แต่ จริงๆ แล้วมันก็ดีนะเพราะหากมองภาพรวมก็คือรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทยที่ดีมาก แต่รูปแบบมันถ่ายถอดมาเหมือนละครมากกว่าก็เลยเฉยๆ ไม่ได้ไม่ชอบแต่อยากใหลองปรับรูปแบบใหม่อาจจะดีขึ้น แต่จริงแล้วก็เหมาะกับเด็กและเยาวชนนะเพราะใช้ละครเป็นสื่อ น่าจะเข้าถึงได้ง่ายกว่ารายการที่มีเนื้อหาสาระเยอะๆ” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับสูงส่วนใหญ่ไม่ชอบดูละครจึงหันมาให้ความสนใจกับรายการสารคดี และจากน้ำเสียงและการหัวเราะที่เน้นคำว่ามันเป็นละคร ทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับสูงคิดว่าการชมละครเป็นเรื่องไร้สาระ เพราะจากคำถามที่ผู้สัมภาษณ์ถามเพิ่มเติมว่า คุณดูละครหรือไม่ และได้คำตอบว่า “ไม่ เพราะหาสาระอะไรจากละครไม่ได้เลย” ในขณะเดียวกันผู้ชมระดับสูงคิดว่ารายการวิทยุสยามเหมาะกับเด็กและเยาวชนเพราะการใช้ละครเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยเป็นเรื่องที่สามารถเข้าใจและเข้าถึงได้ง่ายกว่า ในขณะที่รายการวิทยุสยามมีรูปแบบการนำเสนอโดยใช้ตัวละครในการเล่าเรื่องและผูกเรื่องราว

ต่างๆ ออกมาในรูปแบบของละคร ทำให้ผู้ชมระดับสูงซึ่งไม่ชอบดูละครเป็นทุนเดิมอยู่แล้วรู้สึกว่าร่ายการไม่น่าสนใจจากคำกล่าวเสริมของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่ง กล่าวว่า “ผมเห็นด้วยจริงๆ แล้วรายการviksyamก็ดีนะผมชอบนะบางตอนแต่ถ้า ดูทุกตอนคงไม่ไหวเพราะรายการมันค่อนข้างเหมือนทำให้แม่บ้าน หรือวัยรุ่น ดูมากกว่า มีละครอะไรแบบนี้ ” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับสูงชอบการนำเสนอรูปแบบของรายการในลักษณะที่ต้องอาศัยการตีความ การวิเคราะห์ เพราะทำให้รู้สึกว่าตนเองได้ใช้สมองคิดร่วมไปกับการชมรายการ แต่รายการviksyamมีรูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่ายจนเกินไปเพราะใช้ละครช่วยในการเล่าเรื่องทำให้ผู้ชมระดับสูงรู้สึกเบื่อหน่าย และไม่ยากติดตาม

ตารางที่ 4.5

ตารางแสดงความไม่พึงพอใจของผู้ชมระดับกลางที่มีต่อรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย
ทางสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย จากการสัมภาษณ์แบบ (Focus Group)

รายการ	ประเด็น	เหตุผล
พินิจนคร	1.เนื้อหา 2.รูปแบบรายการ 3.พิธีกร 4. อื่นๆ	- ประกอบด้วยเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์เยอะเกินไป - ใช้เวลาในการเล่าเรื่องนานเกินไป มีหลายช่วงมากเกินไป - - เวลาในการออกอากาศไม่เหมาะสมเพราะตรงกับช่วงละคร
ภัตตาคารบ้านทุ่ง	1.เนื้อหา 2.รูปแบบรายการ 3.พิธีกร	- เป็นเรื่องราวของชาวนา ชาวสวน เกษตรกร มากเกินไป - ไม่น่าสนใจ ไม่น่าดึงดูด ทำให้ไม่ อยากติดตาม - เป็นบุคคลธรรมดาไม่มีชื่อเสียงทำให้ ไม่น่าติดตาม
วิกสยาม	1.เนื้อหา 2.รูปแบบรายการ 3.พิธีกร	- - -

จากตารางแสดงความไม่พึงพอใจของผู้ชมระดับกลางที่มีต่อรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ทางสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย จะเห็นได้ว่า ผู้ชมระดับกลาง ส่วนใหญ่ไม่พึงพอใจ ด้านเนื้อหาของรายการ จากคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่ง กล่าวว่า “เนื้อหาของรายการพินิจคนนั้นมีเยอะมากบวกกับการเป็นรายการที่เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ทำให้มันดูยากที่จะเข้าใจเพราะเนื้อหาเยอะ คือจริงๆ ก็ไม่ใช่ไม่ชอบนะพินิจคนนะ แต่มันเนื้อหาสาระเยอะไปดูแล้วยะหลับเลย แต่รายการวิศยยามถ่ายทอดออกมาได้สนุกมากเนื้อหาก็น่าเชิ้อถือ ดูแล้วไม่เคยหลับเลย ” พร้อมกับให้ผู้สัมภาษณ์อีกคนหนึ่งกล่าวเสริม “ คือว่าปัจจุบันนี้ชีวิตก็ทำงานใช้สมองหนักอยู่แล้วกลับมาบ้านก็อยากดูอะไรที่มันคลายเครียดบ้างหรืออะไรที่ไม่ต้องใช้สมองจนเกินไป แต่ซึ่งร้อยชิงล้านก็ไม่เอานะ ไร้สาระเกินไปหน่อย ขอมีสาระบ้างแต่ไม่ต้องเยอะ” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับกลางเป็นกลุ่มของคนทำงาน มีความรับผิดชอบภาระและหน้าที่ให้ปฏิบัติในแต่ละวันอีกทั้งต้องใช้มันสมองในการคิดกระบวนการต่างๆ ทำให้เกิดความเหนื่อยล้าทั้งกายและสมองดังนั้นการเลือกชมรายการวิศยยามของผู้ชมระดับกลางจึงต้องประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่าง เช่น ต้องมีเนื้อหาสาระแต่ต้องไม่เครียดและไม่มีความละเอียดเยอะเกินไปเพราะ ต้องการชมรายการเพื่อผ่อนคลายจะเห็นได้จากเมื่อผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงกับรายการพินิจคนทำให้ทราบว่ารายการที่หนักด้านเนื้อหาสาระและมีรายละเอียดของรายการเยอะเกินไปหรืออาจหมายถึงเป็นรายการที่น่าเบื่อจากคำกล่าวที่ว่า”ดูแล้วหลับ ” แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่พึงพอใจรายการประเภทเกมโชว์ที่มีความสนุกสนานในเนื้อหาของรายการแต่ไม่มีสาระ

ด้านเนื้อหาของรายการกตัตาคารบ้านทุ่งผู้ชมระดับกลางส่วนใหญ่ไม่พึงพอใจเพราะคิดว่าเป็นรายการของชาวนา ชาวสวน และเกษตรกรมากกว่า และไม่เหมาะสมสำหรับตนเองจากคำกล่าวของ ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งกล่าวว่า “รายการมันพื้นบ้านเกินไปสำหรับเรา เพราะด้วยอาชีพ การงาน คงไม่มีโอกาสได้ทำอะไรแบบที่รายการได้นำเสนอ แต่คิดว่ารายการนี้น่าจะเหมาะกับแม่ค้า หรือพ่อค้า มากกว่าเขาจะได้รู้วิธีเก็บส่ายบัวว่าเก็บส่ายบัวยังไงให้ได้เยอะ ส่วนเรา ถึงรู้ไปก็ไม่รู้จะเอาประโยชน์ไปได้ทางด้านไหน” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับกลางคิดว่าตนเองไม่มีความจำเป็นที่จะต้องทำในสิ่งที่รายการกตัตาคารบ้านทุ่งได้นำเสนอ เพราะการใช้ชีวิตในสังคมเมืองและไม่ได้อาศัยอยู่ในชนบททำให้ผู้ชมระดับกลางไม่สามารถนำความรู้และข้อมูลที่ได้รับจากรายการไปใช้ในชีวิตและการประกอบอาชีพของตนได้ แต่คิดว่ารายการสามารถเป็นประโยชน์กับเกษตรกรมากกว่าตนเอง

ด้านรูปแบบของรายการพินิจคนผู้ชมระดับกลางส่วนใหญ่รู้สึกไม่พึงพอใจ เพราะคิดว่าเป็นรายการที่มีหลายช่วงเกินไปและในแต่ละช่วงใช้ระยะเวลาในการนำเสนอานเกินไปเช่นกัน จากคำ

กล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์บางคนกล่าวว่า “รูปแบบของรายการพินิจนครน่าจะเหมาะกับผู้ใหญ่มากกว่าคนวัยทำงานเพราะระยะเวลาตั้งหนึ่งชั่วโมงเต็มกับประวัติศาสตร์ถ้าเปรียบเทียบแล้วเหมือนเรียนวิชาประวัติศาสตร์เลย ส่วนช่วงที่พาไปเที่ยวที่ต่างๆ เช่นตลาดเก่า เมืองโบราณ จริงๆ มันก็สนุกดีนะแต่แล้วก็มีอาจารย์ มาบรรยายให้ฟังเกี่ยวกับสถานที่นั้นๆ ยิ่งเพิ่มความน่าเบื่อเข้าไปอีก รูปแบบมันซ้ำๆ น่าจะเหมาะกับคนที่มีเวลาเยอะๆ อย่างพวกคนแก่ใจ คนแก่ดูน่ะ ่าจะดี” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับกลางคิดว่าเวลาของตนเองในแต่ละวันนั้นมีค่ามากเกินไปที่จะเสียไปกับรายการที่ต้องใช้เวลาในการติดตามถึงหนึ่งชั่วโมงอีกทั้งยังอัดแน่นไปด้วยเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของสถานที่ต่างๆ ทำให้น่าเบื่อหน่าย และไม่คิดว่าเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และไม่สามารถนำไปเล่าหรือบอกต่อให้กับผู้อื่นได้เพราะผู้ชมระดับกลางส่วนใหญ่ชมรายการต่างๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปบอกต่อเพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนหรือกลุ่มต่างๆ ในสังคม ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มระดับสูงที่ได้รับการยอมรับการสังคมอยู่ แล้วทั้งด้าน อาชีพ การงานและฐานะทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 4.6

ตารางแสดงความไม่พึงพอใจของผู้ชมระดับล่างที่มีต่อรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย
ทางสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย จากการสัมภาษณ์แบบ (Focus Group)

รายการ	ประเด็น	เหตุผล
พินิจนคร	1.เนื้อหา 2.รูปแบบรายการ 3.พิธีกร 4. อื่นๆ	- ประกอบด้วยเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์เยอะเกินไป - ใช้เวลาในการเล่าเรื่องนานเกินไป มีหลายช่วงมากเกินไป - - เวลาในการออกอากาศไม่เหมาะสมเพราะตรงกับช่วงละคร
วิกสยาม	1.เนื้อหา 2.รูปแบบรายการ 3.พิธีกร	- เป็นเรื่องที่รู้อยู่แล้วและไม่น่าสนใจ - -
ภัตตาคารบ้านทุ่ง	1.เนื้อหา 2.รูปแบบรายการ 3.พิธีกร	- - -

จากตารางแสดงความไม่พึงพอใจของผู้ชมระดับล่างที่มีต่อรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทยทางสถานีโทรทัศน์ทีวีไทยทำให้เห็นว่า ผู้ชมระดับล่างส่วนใหญ่รู้สึกไม่พึงพอใจทางด้านเนื้อหาของรายการพินิจนคร เพราะมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เยอะเกินไปและไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งกล่าวว่า “รายการพินิจนครจริงๆ แล้วดีนะแต่ดูไม่รู้เรื่อง สรรพแสงบอกว่ามันฟังเข้าใจยาก ทำไม ไม่พูดตรงๆ ให้มันฟังเข้าใจง่ายๆ บางทีกว่าป่าจะรู้ว่าเขาพูดหมายถึงอะไรปากก็เวียนหัวแล้ว แล้วก็ยังมีเรื่องของที่ต่างๆ เยอะๆ ทั้งนั้นฟังไปปากก็ไม่รู้เรื่องแล้วก็จำไม่ได้ นอกจากจังหวัดแถวอีสานอันนี้ปากก็พอรู้บ้างนะ” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับล่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับที่ต่ำ เพราะไม่สามารถตีความคำพูดที่ใช้ในรายการ ได้แท้จริงแล้วรายการพินิจนครนำบทรายการมาเรียบเรียงเป็นร้อยกรอง เพื่อให้ผู้ชมรายการฟังด้วยความไพเราะเสนาะหูแต่ในขณะเดียวกันหากผู้ชมที่ไม่เข้าใจในความเรียบร้อยของภาษานั้นจะรู้สึกเข้าใจไม่ถึงและไม่เข้าใจในเนื้อหาสาระของรายการที่ประกอบไปด้วยความรู้ทางด้านต่างๆ ซึ่งแตกต่างจากผู้ชมระดับสูงและระดับกลางที่มีความพึงพอใจในภาษาที่ใช้ประกอบการบรรยายของรายการพินิจนคร สาเหตุสำคัญที่เป็นข้อแตกต่างระหว่างผู้ชมทั้งสามระดับคือการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน ทำให้เกิดการตีความสิ่งที่ได้รับจากการรับชมรายการทั้งความรู้และความเข้าใจในส่วนเนื้อหาและสาระของรายการที่มีความแตกต่างกัน

ด้านรูปแบบของรายการพินิจนครผู้ชมระดับล่างส่วนใหญ่รู้สึกเฉยๆ เพราะมีหลายช่วงทำให้ไม่สามารถติดตามชมตลอดรายการได้ จากคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งกล่าวว่า “รายการอะไรก็ไม่มีตั้งหลายช่วง นานด้วยกว่าจะจบที่จำไม่ได้หรอกว่ามีช่วงไหนบ้างเพราะพี่ดูไม่ไหว จำไม่หมดซักที” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับล่างไม่พึงพอใจรายการพินิจนครทำให้ไม่สนใจเกี่ยวกับรูปแบบของรายการว่าจะออกมาเป็นแบบไหน มีช่วงอะไรบ้าง ซึ่งเป็นเหตุผลที่สามารถคาดเดาได้เพราะรายการพินิจนครมีหลายช่วงและแต่ละช่วงล้วนเป็นการบรรยายเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของแต่ละสถานที่ซึ่งจะนำบุคคลที่เป็นผู้รู้หรือผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านต่างๆ มาเป็นผู้บรรยายเป็นเหตุผลทำให้ผู้ชมระดับล่างเบื่อหน่าย

ด้านเนื้อหาของรายการวิ กสยัม ผู้ชมระดับล่าง ส่วนใหญ่ รู้สึกเฉยๆ เพราะเนื้อหาที่ประกอบด้วยสาระเกี่ยวกับวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี แท้จริงแล้วสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ผู้ชมระดับล่างน่าจะให้ความสนใจแต่ด้วยเหตุผลหลายประการที่ทำให้รู้สึกเฉยๆ จากคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งกล่าวว่า “ป่าวว่ารายการมันก็ดีนะแต่มันก็เป็นสิ่งที่ปารู้อยู่แล้วหลายๆ

อย่าง เช่น ประโยชน์จากผ้าขาวม้า หรือการตีโป่งเล่นน้ำ ป้าเคยทำหมดแหละสมัยสาว ๆ แต่ถ้าให้ทำตอนนี้คงไม่ไหว ป้าก็เลยชอบดูรายการที่มันสอนวิธีปลูกผักทำอาหารอันนี้ดีกว่ามีประโยชน์กับ ป้าเยอะเลยจะได้เอาไปปลูกกินเองหลังบ้านไม่ได้ซื้อเขากิน ประหยัดด้วย ” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่าเนื้อหาของรายการviksyamไม่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้ชมระดับล่างอีกทั้งเรื่องราวต่างๆ ไม่ใช่เรื่องใหม่และไม่ก่อให้เกิดความตื่นเต้นหรือไม่ทำให้อยากรู้ และอยากติดตาม ในขณะที่เดียวกันวิธีการปลูกผักสวนครัวกลับเป็นเนื้อหาที่น่าพึงพอใจกว่าสาระของรายการเพราะสำหรับผู้ชมระดับล่างนั้นสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในแต่ละวันคือเงิน สังเกตได้จากคำตอบของทุกคำถามที่มักจะแฝงด้วยสิ่งที่บ่งบอกถึงฐานะความเป็นอยู่ที่ไม่ค่อยดีนัก หรือเป็นกลุ่มของคนหาเช้ากินค่ำ ดังนั้นเรื่องเงินจึงเป็นเรื่องสำคัญอันดับต้นๆ ของชีวิต

ด้านรายการviksyamผู้ชมระดับล่างส่วนใหญ่รู้สึกเฉยๆ เพราะชอบช่วงที่มีการเล่าเรื่องราวต่างๆ ในอดีตออกมาในรูปแบบของละครแต่ไม่ชอบช่วงของรายการซึ่งเป็นตอนที่เล่าเรื่องราวต่างๆ โดยพิธีกร ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งกล่าวว่า “ พี่ชอบช่วงที่เขาแสดงละครนะมันเหมือนเราดูละครทั่วไปเนี่ยะแหละสนุกดี แต่เขาน่าจะหาดารามาเล่นนะได้ดูดาราดีกว่า แต่พี่ไม่ชอบตอนที่พิธีกรเค้าออกมาเล่าเรื่องโน้นเรื่องนี้พี่ว่ามันน่าเบื่อ ” จากคำพูดดังกล่าว ทำให้ทราบว่าผู้ชมระดับล่างชอบดูสิ่งที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตของตนเองมากกว่านั้นคือละคร เพราะละครอยู่คู่กับสังคมไทยมาช้านานและในขณะเดียวกันก็เป็นเหมือนยาสามัญประจำบ้านสำหรับแม่บ้านหรือผู้หญิงที่ต้องการผ่อนคลายและหลีกหนีโลกแห่งความเป็นจริงที่ต้องดิ้นรนในเรื่อง การประกอบอาชีพในแต่ละวัน

ตารางที่ 4.7

ตารางแสดงการใช้ประโยชน์จากการชมรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ทางสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย
ของผู้ชมระดับสูง จากการสัมภาษณ์แบบ (Focus Group)

รายการ	การใช้ประโยชน์ที่ได้รับจากการชมรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย
พินิจนคร	ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นเพื่อนคลายเหงา ใช้เป็นหัวข้อในการสนทนา นำข้อมูลมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ตอบสนองความสนใจของตนเอง ทำให้สนุกสนาน เพลิดเพลิน ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์
วิกสยาม	ใช้เป็นหัวข้อในการสนทนา
ภัตตาคารบ้านทุ่ง	ไม่ได้รับประโยชน์

จากตารางแสดงการใช้ประโยชน์จากการชมรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ทางสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย จะเห็นได้ว่า ผู้ชมระดับสูงส่วนใหญ่ สามารถใช้ประโยชน์จากรายการพินิจนคร ทางสถานีโทรทัศน์ทีวีไทยดังนี้ ประโยชน์ในด้านการให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ความเชื่อ ศิลปะ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมที่หลากหลาย อีกทั้งยังใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นเพื่อนคลายเหงา ใช้เป็นหัวข้อในการสนทนา นำข้อมูลมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ตอบสนองความสนใจของตนเอง ทำให้สนุกสนานเพลิดเพลิน และทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่ง กล่าวว่า “ดูรายการพินิจนครแล้วทำให้อยากสร้างรายการที่เกี่ยวกับ

การส่งเสริมวัฒนธรรมไทยสำหรับเด็กและเยาวชนบ้าง เพราะรายการนี้มีเนื้อหาสาระดีเหมาะสมแก่เด็กและเยาวชนจริงๆ แล้วแต่มันอาจจะน่าเบื่อไป ต้องสร้างให้มันร่วมสมัยกว่านี้ วิทยุจะได้เลิกบ้าเกาหลีและหันมาสนใจความเป็นไทยของเราบ้าง เพราะหากพูดกันตรงๆ เมืองไทยเรามีอะไรน่าสนใจกว่าเกาหลีเมืองจอมปลอมมียะเลยแต่รัฐบาลเราไม่เก่งเท่าเขาและก็คิดไม่ถึงว่าสื่อทีวีสามารถดึงเม็ดเงินจากต่างชาติได้” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่ามีผู้ชมระดับสูงชมรายการพินิจนครซึ่งมีเนื้อหาและสาระเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของเมืองต่างๆ ในประเทศไทยทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์โดยต้องการผลิตรายการที่มีเนื้อหาคล้ายกับรายการพินิจนครแต่มีความทันสมัยมากขึ้น จากความคิดเห็นดังกล่าวยังทำให้ทราบอีกว่าผู้ชมระดับสูงเป็นกลุ่มที่มีความรู้ ความสามารถ มีการศึกษาและมีศักยภาพทางด้านความคิดและสติปัญญาในทางคิดแนวทางเพื่อเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติโดยไม่ได้คำนึงเพียงแต่ประโยชน์ที่ตนเองได้รับเท่านั้น อีกทั้งยังมีความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับประโยชน์ของรายการพินิจนครซึ่งเป็นรายการที่สอดแทรกแง่คิดในการเล่าเรื่องราวสิ่งต่างๆ เป็นสิ่งที่ช่วยประเทืองความรู้ ในขณะที่เดียวกันก็สามารถสร้างความบันเทิง ชมแล้วเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ กล่าวในทำนองเดียวกันว่า “รายการพินิจนครมีจุดเด่นในด้านการให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์ให้กับผู้ชม ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับสารคดีเชิงประวัติศาสตร์ ที่นำเสนอเรื่องราวต่างๆ ในอดีตที่คนในยุคปัจจุบันยังไม่เคยเห็นหรือไม่เคยทราบเรื่องราวมาก่อน รายการพินิจนครเปรียบเสมือนนวนิยายที่ทำให้ผู้ชมได้หันมาสนใจเรื่องราวในอดีต รายการพินิจนครเป็นรายการที่มองได้สองแง่ คือ เป็นรายการที่ให้ความรู้ และ แฝงด้วยความ เป็นไทย ชมแล้วรู้สึกว่าเป็นรายการที่ช่วยส่งเสริมให้คนไทยรู้จักประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมไทยของคนในสมัยก่อน และสามารถนำข้อมูลความรู้ที่ได้ไปบอกกล่าวกับลูกหลานได้ต่อไป ” และใช้ประโยชน์จากรายการวิทยุสยามคือ เป็นหัวข้อในการสนทนา และไม่ได้รับประโยชน์จากรายการ ภัตตาหารบ้านทุ่ง สาเหตุเพราะรายการดังกล่าวไม่ได้อยู่ในความสนใจและด้วยเหตุผลอีกหลาย

ตารางที่ 4.8

ตารางแสดงการใช้ประโยชน์จากการชมรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ทางสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย
ของผู้ชมระดับกลาง จากการสัมภาษณ์แบบ (Focus Group)

รายการ	การใช้ประโยชน์ที่ได้รับจากการชมรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย
พินิจนคร	ใช้เป็นหัวข้อในการสนทนา
วิกสยาม	ใช้เป็นหัวข้อในการสนทนา นำข้อมูลมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ตอบสนองความสนใจของตนเอง ทำให้สนุกสนาน เพลิดเพลิน ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์
ภัตตาคารบ้านทุ่ง	ไม่ได้รับประโยชน์

จากตารางแสดงการใช้ประโยชน์จากการชมรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทยทาง
สถานีโทรทัศน์ทีวีไทย จะเห็นได้ว่าผู้ชมระดับกลางส่วนใหญ่คิดว่ารายการวิกสยามมีประโยชน์ดังนี้
สามารถนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้ในหลายๆ ด้าน เช่น ด้านการศึกษาไปจนถึง
ด้านชีวิตการทำงาน ที่สำคัญเมื่อรับชมรายการวิกสยามทำให้รู้เรื่องราวในอดีต เรื่องบางอย่างที่อยู่
ในความสนใจ เช่น ประวัติของสถานที่ต่างๆ ประวัติของกีฬาแต่ละชนิด ชีวประวัติของบุคคล
ต่างๆ อีกทั้งยังเป็นแบบอย่างที่ดีทำให้วัฒนธรรมไทยบางอย่างไม่ถูกลืมจากคำกล่าวของผู้ให้
สัมภาษณ์ส่วนใหญ่กล่าวว่า “เนื้อหาเกี่ยวกับการแต่งกายของกุลสตรีไทยในสมัยก่อน ทำให้ต้อง
กลับมาทบทวนตัวเองและคนรอบข้างว่าการแต่งกายในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ไม่
เหมือนคนยุคก่อนที่แต่งกายเรียบร้อย เหมือนผ้าพับไว้ ชมแล้วเหมือนเป็นคติสอนใจว่าควรแต่ง
กายให้มิดชิด มีความสุภาพ ถูกกาลเทศะและก็ยังได้รับความสนุกสนานและความบันเทิงด้วย ”

ผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนหนึ่งกล่าวเสริมว่า “การที่ได้นั่งชมรายการวิกิสยามเหมือนเป็นการสานสัมพันธ์ขึ้นในครอบครัว เพราะเราจะให้ความใส่ใจกับคุณปู่ คุณย่า หรือ คุณตา คุณยาย ที่เป็นคนสมัยก่อนนั้นมากขึ้น คือจะคอยถามเรื่องราว ต่างๆ ว่าเป็นอย่างนั้นจริงหรือ ทำให้เกิดการพูดคุย แลกเปลี่ยนความเห็นของคนซึ่งมีวัยที่ต่างกันหลายรอบแต่สิ่งหนึ่งที่ได้จากความต่างของวัยคือการสานสัมพันธ์ของสถาบันครอบครัว” จากคำพูดดังกล่าวทำให้ทราบว่านอกเหนือจากประโยชน์ที่อยู่ในตารางข้างต้นแล้วรายการวิกิสยามยังสามารถเป็นตัวเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและยังสามารถลดช่องว่างระหว่างวัยซึ่งหมายถึงรุ่นปู่ ย่า ตา ยาย กับหลานๆ ได้เพราะทำให้เกิดความเข้าใจกันมากขึ้นโดยรายการได้เล่าเรื่องราวในแต่ละยุคสมัยทำให้เยาวชนได้ทราบถึงวิถีชีวิตขนบธรรมเนียมและประเพณีรวมถึงความเป็นมาของสิ่งต่างๆ ของคนรุ่นเก่าได้เป็นอย่างดี อีกทั้งคนรุ่นเก่ายังเข้าใจในความเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันจากการถ่ายทอดเรื่องราวจากรายการวิกิสยาม ประโยชน์ที่เกิดจากการชมรายการวิกิสยามคือความรู้ที่ได้จากรายการสามารถนำไปถ่ายทอดให้ผู้อื่นฟังได้ โดยเฉพาะเรื่องราวในอดีตที่ไม่เคยปรากฏหรือถูกถ่ายทอดจากสื่ออื่นๆ เช่น คำว่า “แฟน” มีที่มาอย่างไร หรือเราเลิกใช้กะลาในการต้มน้ำเมื่อใด เรื่องราวต่างๆ จากรายการเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์และสามารถนำไปบอกเล่าให้กับผู้อื่นเพื่อก่อให้เกิดการสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้และสิ่งใหม่ๆ อีกทั้งยังทำให้ผู้เล่าถูกมองว่าเป็นผู้ที่มีความรู้รอบตัวและเป็นผู้ สนใจใฝ่รู้ในด้านประวัติศาสตร์ซึ่ง ถือเป็นประโยชน์ตามมาได้อีกด้วย รวมถึงภาษาไทยบางคำที่ใช้ในปัจจุบันหลายครั้งที่ไม่รู้ความหมายหรือที่มา รายการวิกิสยามสามารถก่อให้เกิดประโยชน์และสร้างความประเทืองปัญญาสำหรับคนระดับกลางได้ รวมถึงประโยชน์ดังต่อไปนี้ก็นำข้อมูลมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ตอบสนองความสนใจของตนเอง ทำให้สนุกสนาน เพลิดเพลิน ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ผู้ชมระดับกลางได้ประโยชน์จากรายการพินิจนครในเรื่องใช้เป็นหัวข้อในการสนทนาและไม่ได้รับประโยชน์เมื่อชมรายการภัตตาคารบ้านทุ่ง

ตารางที่ 4.9

ตารางแสดงการใช้ประโยชน์จากการชมรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ทางสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย
ของผู้ชมระดับล่าง จากการสัมภาษณ์แบบ (Focus Group)

รายการ	การใช้ประโยชน์ที่ได้รับจากการชมรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย
พินิจนคร	ไม่ได้รับประโยชน์
วิกสยาม	เป็นเพื่อนคลายเหงา ทำให้สนุกสนาน เพลิดเพลิน
กัตตาคารบ้านทุ่ง	ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นเพื่อนคลายเหงา ใช้เป็นหัวข้อในการสนทนา นำข้อมูลมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ตอบสนองความสนใจของตนเอง ทำให้สนุกสนาน เพลิดเพลิน ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

จากตารางแสดงการใช้ประโยชน์จากการชมรายการส่งเสริมวัฒนธรรมไทยทาง
สถานีโทรทัศน์ทีวีไทย จะเห็นได้ว่าผู้ชมระดับล่างใช้ประโยชน์จากการชมรายการกัตตาคารบ้านทุ่ง
ได้หลากหลายข้อ เช่น การนำข้อมูลมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เพราะเนื้อหาของรายการที่
เกี่ยวกับการเกษตรเช่น วิธีปลูกพืชผักชนิดต่างๆ การเก็บผลผลิตจากป่า วิธีทำให้ได้ผลผลิตเยอะ
ขึ้น และวิธีปรุงอาหารที่ได้จากผลผลิตชนิดต่างๆ ด้วยวิถีชีวิตของผู้ชมระดับล่างมีความสัมพันธ์กับ
สิ่งต่างๆ เหล่านี้จึงสามารถนำประโยชน์ด้านเนื้อหาของรายการไปใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อให้มี
ชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิมได้ อีกทั้งยังได้ประโยชน์อย่างอื่นเช่น ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เพราะผู้ชม

ระดับล่างที่ชมรายการรัตดาการบ้านทุ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย แม่ค้าขายผัก ขายปลาในตลาด ทำให้สามารถเปิดโทรทัศน์เพื่อชมรายการไปพร้อมกับการค้าขายได้ และระหว่างช่วงเวลาเลิกงานยังเปิดชมรายการเป็นเพื่อนคลายเหงา อีกทั้งยังใช้เป็นหัวข้อในการสนทนาซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของตนเอง และยังตอบสนองความสนใจของตนเอง รวมถึงทำให้สนุกสนานเพลิดเพลิน และทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ในขณะที่ผู้ชมระดับล่างไม่ได้รับประโยชน์จากการรับชมรายการพินิจนครและได้รับประโยชน์จากรายการวิกสยามดังนี้ เป็นเพื่อนคลายเหงา และทำให้สนุกสนาน เพลิดเพลิน